

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompa Mihály-utca 10. sz.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:

KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadó laptulajdonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 10 korona. Fél évre . . . 5 korona.
Várm. körjegyzőknek és tanítóknak egy évre 6 korona.
Egyes szám ára . . . . . 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petsor térfogata . . . 12 fillér.
Nyilttér sora . . . . . 40 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetését és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Városi színház.

Ha visszagondolunk a hosszú télre, melynek még most sines vége, mert azt a pár virágot is, mit a kis verőfény kibontott, az áprilisi hideg fagyos szellő takadásában elhervasztotta; akkor bizonyos keserűség és elégedetlenség tör fel keblünkbe.

Mennyit unatkoztunk az elmúlt hat hó alatt és mily sok drága tüzelő füstje emelkedett az ég ködébe és mennyi kőszénpor csapódott le a ták koronájára és a mezők hótakarójára.

Ha legalább farsangolhattunk vagy valami módon szórakozhattunk volna, nem esne oly nehezen bevárni a tavasz nyílását; de mikor jóformán semmi szórakozás nem kínálkozik e kies fekvésű egészséges climával megáldott városkában, ismételten hangoztatjuk keserűségünket és türelmetlenül várjuk a meleg májusi napokat, a mikor legalább a szabadkai erdőbe kirándulhatunk.

Ugyan pillantsunk csak vissza a télre, mely idő alatt a négy fal közé voltunk szorítva, hogy mi volt a szórakozásunk és kedvtöltésünk: jóformán semmi, mert számottevő multság, társas összejövetel, hangverseny stb. alig volt. Az igaz, hogy ezek a fajta összejövetelek és szórakozások ma már igen sokba kerülnek. Ha tehát erre nem telik, egy másik neméről és módjáról kellene a lelket üdítő és kedélyeket felrázó szórakozásról gondoskodni, a mi kevesebbe kerülne, formákhoz és fényhez nem lenne kötve. Ez lenne: a színház, a mit mi fájdalom, nagyon nélkülözünk, sőt úgy halljuk, hogy valamire való társulat inkább Mucsára megy, mint városunkba.

Az itteni viszonyokról élénk képet tár elénkbe az a körülmény, hogy még a mozit is csak vasárnap látogatják, sőt már a czirkusz sem kell, ha ninesen díjbirkózó. Vajjon mi kellene hát a városba, a hol oly nagy a közöny, esakis

az éjjeli buvóhelyek és kártyabarlangok prosperálnak. A nőtlen fiataltság és az otthont nem szerető férfiak, hát e helyen csak találnak valami szórakozást a téli idény alatt, sőt még a nyári holdvilágos éjjelen is szívesen keresik fel e helyeket, hol elszórakozhatnak. De hogyan szórakozzanak hölgyeink?

Van egy gondolatunk és ötletünk: talán fel kellene támasztani husz éves halóporából a színpártoló egyesületet és megteremteni a színházi életet.

Ha sikerülne tervünk, nagy szolgálatot tennénk ezzel teljes szétmállott társadalmi életünknek és a kulturának is. És ez lenne a legolcsóbb multság. Hiszen manapság ott, hol színház van, még a cselédség is harezot viv a helyért s a színház látogatása csak hasznára válik, mert ezáltal lelke bizonyos műveltségi patinát kap.

Vármegyénk minden városában megélnék a színészek, csak nálunk nem. Ha ide megérkeznek, a speditőr szerez nekik hitelt és ha elmennek ugyancsak a speditőr ad nekik utravalót.

Csak nemrég alakult meg a nyustyai színpártoló egyesület s e rövid idő alatt oly szépen fejlődött, hogy a mult évben már egy elég nagy társulatot heteken át kitartott. Mi több, állandó színpadot emeltek részvény jegyzések útján s a kilátások szerint e színpártoló egyesület csak fejlődni fog.

Mi is azt gondoltuk tehát, hogy nálunk is meg kellene alakítani a színpártoló egyesületet, melynek alapszabályait egy bizottság már régen kidolgozta s az jó kézben is van — tudomásunk szerint dr. Veress Samu főgimnáziumi igazgatónál letéve, csak tagokat kellene gyűjteni.

A multak példáján kiindulva és okulva, azt tapasztaljuk, hogy nálunk minden oly terv és mozgalom eredménnyel jár és végződik, a mit hölgyeink kezébe tesszünk le. A mi hölgyeink már sokszor

megmutatták, hogy a mit meleg lelkesedéssel vesznek kézbe, az sikerül.

A színpártoló egyesület gondolatát és létesítését is tehát az ő kezeikbe kívánjuk letenni és annak megalakítására jelen sorainkban felkérni.

Erre a célra, mint vezető szerepre, legalkalmasabb egyéniségnek gondolnánk, Lukács Gézánét, ki minden jótékonyagnak buzgó apostola, ki az ő szeretetreméltó és semmit nem követelő egyéniségevel talán eltudná simítani azon ellentéteket, melyek annak idején a színpártoló egyesület megalakulását megakasztották. Mert tudomásunk szerint annak idején azért fagyott be a kész terv, mert mindenki első helyet akart magának biztosítani. Ezen visszapillantásunk nem akar ezézés lenni senkire sem, s az alkotásra reátermett férfigárda se vegye ezen tervünket neheztelésnek; de hát mivel az első hely a hölgyeké és talán ismét ez lenne az akadály, azért esett a mi választásunk Lukács Gézáné urasszonyra, ki hölgyvilágunkkal a kényes kérdést, ügyesen tudná megoldani.

Hogy tervünk megvalósuljon, igen fontosnak találjuk még megjelölni társadalmunk azon egyedeit, kik a zászlóvivő mellé sorakoznának.

Tisztelet a kivételnek, de tapasztalásból tudjuk, hogy azok a városi törzsköcs családok, melyek kezében van a vagyon és abba, valamint az önzésbe fuladnak, oly célokra, mely az ő érdekeiken kívül esik, nem szívesen áldoznak. E tekintetben is tehát — azt hisszük — eredménytelen lenne nálunk kopogtatni. Ha azonban jövedelmet biztosító kilátásokkal részvény jegyzések útján lenne az egyesület megalakítható, azon esetben azt hisszük, hogy nagy reábeszéssel talán őket is meglehetne nyerni az eszmének.

Az ismert viszonyok szerint egyelőre csakis a köztisztviselőkre, ideértve a tantestületet is, az ügyvédekre, orvosokra,

FEGYVERGYÁRI KERÉKPÁROK

a létező legjobb kerékpárok; bizonyítja az, hogy az Osztrák-Magyar hadsereg is csupán ezen kerékpárokat használja.

Kapható kizárólag **Valaszky Rezső**, órás- és ékszerésznél RIMASZOMBATBAN.

RÉGI KERÉKPÁROK BECSERÉLTETNEK!

RÉGI KERÉKPÁROK BECSERÉLTETNEK!

kereskedőkre és tehetősebb iparosokra lehetne számítani, kik hivatásuknál fogva, a szorgalmas s nehéz munka mellett a szellemi és lelki élvezetekre is szívesen áldoznak.

Mindenesetre azonban a várost, mint erkölcsi testületet, az itt felsoroltak, mint e város első sorban éltető elemei, teljes joggal kereshetnék fel, mert a közkiváncsosságom, hogy a teherviselők és gazdasági életet teremtők igényeit lehetőleg ki kell elégíteni, mint ez más városban is történik.

Az első lépés tehát a színpártoló egyesület megalakítása volna s azután egy állandó városi színház létesítése képezné a további teendőket.

Méltányoljuk azt a nemes törekvést, mely jelenleg a város lakosságának teherviselőképességét annyira igénybe veszi a közegészségügyi intézmény: a vízvezeték és csatornázás létesítése által, hogy szinte félve említettünk meg minden kulturális ügyet, mely a várostól támogatásra számít, de viszont rá kell mutatnunk arra a sivár helyzetre, mely nálunk fennáll, hogy ilyen intelligens társadalom nem képes a színészet és színház évek óta vajudó kérdését megfelelően megoldani.

Társulni, szövetkezni kell elsősorban s szabadabb, tisztább légkört teremteni. A multak nem éppen biztató emléke s a jelenlegi állapotok mérlegelése alapján szűrődik le az a véleményünk, hogy át kell engedni e téren a vezető szerepet hölgyeinknek s az alkotás munkájához szegődjék készséges társaként e város nagy intelligenciájának minden nemesen gondolkozó és finomult érzékkel bíró tagja!

A községi- és körjegyzők országos egyesületének választm. gyűlése. Április 19-én délelőtt 10 órakor Budapesten a régi országház termében az országos jegyzői egyesület vezetősége a hozzá beadott s 11 választmányi tag által aláírt kérelem folytán rendki-

TÁRCZA.

Örményvilág.

Ha valaki az anatóliai örmény jellemét akarja festeni, kemény dologra vállalkozik.

Öreg irók, a kik a kutyanyelvek métermázsáit fogyasztották el, semmitől sem irtózva jobban, mint a borzasztó szuperlatívuszoktól, ezen jellemfestés közben el nem kerülhetik sorsukat.

1899. év szeptember 5-én hajnalban vonult be a krónikás szerint egy nyugot-európai társaság Szmyrnába. Az egész város talpon volt.

Előző éjjel érkezett meg az örmény mésszárlások híre, a mely hír 50000 halotról beszélt.

Talán még sohasem terjedt el emberek között hír, melyre jobban ráillett volna a régi mondás, hogy „volando crescit.”

A görög és örmény kereskedők csukva hagyták boltjaikat, sőt eltorlaszolták házaikat. A külvárosi kufárok már az éjjel elhagyták házaikat, összekapkodták értékeiket s igen örültek, hogy a belső részekben lakó dúsgazdag hitsorsosok pinczéiben huzhatták meg magukat. A külső jelek arra mutattak, hogy a város még a mai napon ostromzár alá kerül. Napok multán derült ki, hogy a félelem alaptalan volt.

Négy napi felesleges aggodalom után fent említett társaság az anatóliai fővonal egy türethetően tiszta fülkájében fujta a jó és elég olcsó cigaretta füstjét, azután majdnem 2 hónapig barangolt a Taurusz ciprusos völgyeiben.

Hazai fogalmak szerint Előázsia zsidaja — az örmény.

vüli választmányi gyűlést hívott össze, melyen mintegy 60 tag volt jelen. — Az ülés tárgyául a jegyzői fizetésrendezés és a jegyzők államosítása tekintetében állásfoglalás megállapítása volt felvéve; de ez úgy látszik — sőt be is bizonyult — csak cím volt arra, hogy a kormányhatóság közönye folytán eddig nem valósult reményeink és kívánalmaink elmaradása miatt a vezetőséget okolhassák az egyesületi erők szétforgácsolására törekvő s részben nem is az egyesületbe tartozó egyének s így történt azután, hogy a Dobos Gábor beszédével szépen és magas lendülettel megindult tanácskozás — ugyancsak ezen — különben kiválóan rokonszenves jegyzőnek beszéde végén elhangzott s nem a tárgyhöz tartozó fejtegetései miatt — a legsajnálatosabb izgalmat okozták s az idő nagy részét a jegyzői karhoz nem való s intelligenciáját mélyen sértő lárma — személyes inzultusok foglalták le s a gyűlés olyan színvonalra süllyedt le, — mely alkalmas arra, hogy azt a szimpátiát, — a mit a közönség irántunk mostanában tanusítani kezdett — végkép elfordítsa tőlünk — s ha még hozzáteszem, hogy azok a nagyhangú frázisok, melyeket egyik-másik alkalommal már úntig hallottunk, de a melyek mindég adósak maradtak azzal, hogy voltaképpen melyik ut vezetne célra s a melyek egyáltalán véve nem önzetlen forrásból bugyognak, azt hiszem eléggé meg van világosítva a rendkívüli választmányi gyűlést egybehívók rejtett szándéka. — Avagy oka e annak a mostani vezetőség, hogy a már három rendbeli elnökség által — évről évre feliratokkal — küldöttségekkel kérelmezettek a mindenkori kormány nem teljesítette? Ezt állítani nem más, mint szándékos roszakaratu személyeskedés s hogy ez így van s hogy a jelen volt választmányi tagok nagy többsége így fogta fel — igazolja ama határozat, mely a lipthómegei egyesület bizalmatlansági indítványa fölött — a mi a rendkívüli gyűlésnek tárgysorozatába felvéve nem volt — napirendre tért. Miért nem kérték a „11”-ek ezt is napirendre tűzni? — A belügyminiszteri leirat olvastatott ezek után. — Hát ez bizony a legjamborabb porhintés lenne, ha a jóból is nem jutott volna a végére a szokásos epistola: . . . elvárja a jegyzőktől, (t. i. a munkával agyongyötört páriáktól) hogy oly lépésekre (értsd: sztrájk, passzív resisztentia stb.) nem fogja magát elragadtatni stb. — Ugy látszik a m. kir. belügyminisztérium — és jegyzői irodák között máig is óriási köd terül; melytől azok, a kiket illet, nem látják azt a munkát, a mit végezzük, — mert ha látnák —

A görög inkább a tengerparton kereskedik. Az ottomán és a kurd tömegeket csaknem kizárólag a tipikus örmény grájzler látja el a közvetítő kereskedelem nagyobbára „ausschus” czikkeivel.

A fezes, lompos örmény boltos vérbeli kereskedő.

Hozzáképest a mi vidéki kereskedőink valószínű erkölestanárok.

Talán a Tienecin vásárterén száritott hallal kereskedő kínait hasonlíthatnám hozzá leginkább, amennyiben ez a tael ezredrészét is számbaveszi.

Az örmény egy sou-ért (társaságunk francia pénzzel fizetett) mindenre képes. Ha valakinek pénzéből visszajár, ezt ugyan nehezen kapja meg.

Ilyenkor előkerül a piszkos bolt minden rejtettebb elenodiuma. Amulett (az örmény rémitőn babonás), szattyán papucs, borostyán kőbe foglalt drága ereklyék, selyemövek, török, aranybojtos fez példányok kerülnek elő a bizonytalan színű fiókokból. S a kínálat? az elképzelhetetlen.

Az örvény jelszava: a pénzt fogadd el, de vissza ne add.

A mozlim pedig így szól: a görögben ugyan tíz zsidó van, de az örményben tíz görög.

Érdekes epizód történt társaságunkkal Kjutatiközben.

Együtt mentek dohányt venni. Egyik társuk meggondolatlanul arannyal fizetett. Az örmény szeme felvillant. Egy pillanat és az arany — eltűnt.

És . . . kezdtek felvándorolni a klenodiumok. A vevő azonban állhatatos. Neki nem kell

akkor értékelni is tudnák s nemcsak azoknak lenne kalács, a kik semmit nem dolgoznak, — hanem kenyeret enne az is, a ki dolgozik. A leirat felolvasása méltó elkéseredést keltett s elég erős és hangos kiszólások is voltak. — Végül az államosításról referált az előadó. Bejelentette, hogy egyelőre csak olyan röpke kijelentés volt, a mi nem kötelez semmire s hogy aktuális munka erről még nem kezdetett s így nem tudjuk sem a módját, sem a feltételeit, tehát arról nem tárgyalhatunk. Májusban az országos egyesület közgyűlést csak akkor tartana, ha erre a viszonyokat alkalmasnak látja, de május 4-én és 5-én gyűlés nem lesz.

Id. Fölföldy Ottmár.

Tátra—Adria tura-út. Gömör-Kishontvármegye alispánjával közölte a belügyminiszter, hogy a Királyi Magyar Automobil Club előterjesztett kérelmére „Tátra—Adria tura út” elnevezéssel folyó évi május hó 25-től június hó 1-ig tartandó gépjármű versenyre az engedélyt megadta. — Az utvonalon nyolcz szakaszra van osztva és pedig, Gömör- és Kishontvármegye: Veszverés, Betlér, Rozsnyó, Pelsőcz, Tornalja, Bátka, Rimaszombat, Osgyán. A versenyszabályok és a verseny „megbizhatósági” jellege a gépek nagy sebességgel való haladását kizárja, ugyanennek daczára felhívja az alispánt, hogy a kocsiknak a törvényhatóság területére eső utrészen való átvonulása idejére a közrend és biztonság szempontjából szükségesnek mutatkozó intézkedéseket tegye meg, különösen súlyt helyezve az utvonalon mentén eső községek lakosainak, valamint az esetleg egyidőben tartandó vásárokon résztvevők figyelmeztetésére. A versenyen részt vevő külföldiekre való tekintettel ajánlatosnak tartja, hogy az utvonalon mentén levő lakóházak feldiszipítésére a lakosság figyelme felhívassék. — Ezen hivatalos leiratot az alispánt helyettesítő dr. Fornet Gyula főjegyző következő végzéssel adta ki a hatóságoknak: „Rendeletet tudomásvétel és megfelelő alkalmazkodás czéljából azzal az utasítással adom ki érdekelt járásbeli főszolgabiráknak és városi polgármestereknek, hogy saját hatáskörükben is minden oly intézkedést tegyenek meg, a mely biztosítani fogja a folyó évi június hó 1-ig a vármegye területén a „Tátra—Adria tura-út” versenyben való résztvevő gépjárművek akadálytalan átvonulását. Még élénken emlékezni fognak a most utasított hatóságok és a tura út melletti lakosság, hogy midőn pár évvel ezelőtt Henrik porosz kir. herczeg erre vezette a berlini gépkocsi tura járműveit, hogy mily akadálytalanul futottak keresztül vármegyénken és

semmi. Erre újabb sereg áru következik. Egyik negyedóra a másik után mulik. A kalmár dicseri a portékát, átkozódik, esküszik rettenetesen. Végre is vezetőjük gondolt egy nagyot. Kitarja mellén a kabátot, a hol is rögtön feltűnik az oszman rend — imitált jelvénye.

Az örmény rábamul. Viszont ő reá pedig abban a minutában egy browning csöve kezdett rámeredni.

Ez használt.

Szebb néptajt, mint az előázsiai mozlim, s parazitább elemet, mint a nyakán ülő örmény, alig ismerhetünk.

Időközönként, ha a nyomás már alig elviselhető, meg megrázza magát a lomha keleti tömeg.

Kisebb-nagyobb autodafék keletkeznek leginkább azon helyeken, a hol e tulságosan kalmár szellemű nép nagyobb tömegekben lakik, s ahol pusztításai csaknem a sáskajárás természetével birnak.

Az örmény megél mindenütt, de az örmény mellett megélni lehetetlen.

Haladásról, javulásról szó sem lehet. A kelet megcsontosodott, jobban mondva jéggá medvedett társadalmában ilyesmirel kár beszélni.

A monizmus hamis prófétája: Ernst Häckel mondta, hogy a világ taunájának minden fókuszát megjártuk, míg végre a teremtés koronájának rangjáiig avansziroztunk. Tehát szerinte az Izland partjain halászó és jegesmedvében csak úgy, mint a Tarik szikláján ugrádozó spanyol majomban egy-egy tiszteletreméltó ösüket bámulhatjuk, sőt ugyanezen rang illeti meg a közeli szelet jósoló, szépen kifejtett — szamarat is.

az utak jókarban léte, valamint a hatóság részéről tett biztonsági intézkedések és a lakosság részéről tanusított figyelmes magatartásról mily elismeréssel és dicsérőleg nyilatkoztak. — Ez alkalommal ismételten elvárom tehát a hatóságtól és a lakosságtól, hogy a közelgő „Tátra—Adria tura-út” ban résztvevőket is hasonló figyelmes fogadtatásban fogják részesíteni és a tura-útban résztvevő külföldiek melletti tüntetésből a lakosság fel fogja házait díszíteni. — Ezen rendeletemet megfelelő intézkedések tétele végett a kir. államépítészeti hivatal főnökével közölni és közérdekű voltánál fogva a vármegye „Hivatalos Lap”-jában és a „Gömör-Kishont” vármegyei közlönyben is közzé tenni rendelem.

Nőtisztelet.

Mikor az ember csendes óráiban néha körülnéz és szemléli maga körül a mindennemű és minden rangu modernségtől csepeggő világnak folyását, mikor mindenfelől: irodalomból és művészetből a fiatal óriások merész kurjantásai hangzanak feléje, csendes melancholia fogja el s komolyan kételkedni kezd, vajjon csakugyan a haladás, a kulturális továbbfejlődés útján járnak-e? Azért a technika és tudomány esodás vívmányai előtt ámulattal kell ugyan megállania, ám ha ezekkel szemben az erkölcsi szintjét nézi, a hol ma az emberiség nagy csillaga áll, meg kell döbennie, mert ez a szintáj nem egyszerű hátramaradást, hanem határozott visszafejlődést jelent és úgy látja, mintha a huszadik század a mesebeli óriás mértföldes lépteivel sietne vissza a keresztény kultúrából, melynek emlőin nagyranőtt, a pogányság letarolt mezőire.

Az irodalom és művészet vajudó irányzatai legalább ezt mutatják. Mert annyi perverzítást, annyi pökhendi szemérmertlenséget, annyi értelmetlen makogást és annyi morális salakot még nem látott és nem hallott a föld, mint amennyi ezen a téren ma a létjogosultságot magának kiöklözni igyekezik.

Szükre szabott terünk nem engedi,

Erre mondta egyik alapos bírálója, hogy a számár a paradicsomban is ordított, s ordítani fog az utolsó napon is.

A mozlím pedig renyhe lesz, míg a keleten meleg lesz; és az örmény kereskedik és csal, míg a szemfedő rá nem borul.

Igen természetes, hogy a gyakori üldözések, mézárások elől menekülni kényszerül a védtelen örmény kalmár.

Legtélelmesebb üldözőik Törökország kozákjai: a vad kurdok.

Évszázados üldöztetésük folyamán több irányban kezdtek a kivándorlást.

Észak Perzsiát már rég üldözték. A Kaspi-tó körüli kereskedést csaknem teljesen lefoglalták.

A Kaukázus éjszaki lejtőin lakó tatár népek között is szép számmal letelepedtek, s úgy itt, mint az Azód vidékein kezdik kiszorítani erkölcsileg messze nagyobb értékű ellenfeleiket — a zsidókat.

Az okos örmény, a ki mindennap látja Dél-oroszország rendőreit: a kozákokat, a ki mindennap olvas Szibériáról, úgyesen alkalmazkodik.

Ez a bámulatosan kitartó s példátlanul szapor faj századok óta kereskedik az ősi földtől nyugotra fekvő államokban is. A török fővárosban, Bolgár- és Románországokban sok százezer örmény lakik. Legvégső telepeik Erdélyben vannak. Pédátlan kereskedelmi szellemük, kitartásuk, tulságos takarékoságuk általánosan ismeretes. Buzgó kereszények. Renegát örmény talán egy sincs a világon.

Mivel pedig a mozlém fanatizmusa ismert, s a „gyaur kutyán” kívül más egyebet nem gyűlöl, a gyakori mézárások második és erősebb indító okát a két különböző vallási világnézetben teljes bizonyossággal felleljük.

hogy állításainkat a példák hosszú sorozatával igazoljuk. Nincs is reá szükség. Hiszen a ki csak egy kissé is figyelemmel kíséri irodalmi és művészeti mozgalminkat, nap-nap után bőven talál ilyeneket. Egyre, a legjellemzőbbre azonban rámutatunk.

Tisztelettel feltesszük a kérdést és feleljen rá mindenki: hová helyezte, mivé tette és hogyan kezeli a má-nak az irodalma a nőt? Egyszerűen letörte arról a tiszta és szent magaslatról, a hová a kereszténység helyezte és taszítja és vágja vissza abba a posványba, a hol valamikor a pogány kultúrák világában fetrengett.

Mi eddig úgy tudtuk, hogy a nő a férfi lovagias tiszteletének a tárgya, a kihez az érzések és gondolatok tiszta áldozatával illik csak közeledni. Ugy tudtuk, hogy a nőiesség illatos virágát galádul megtépdesni bűn; s ha a leány férjhez ment és anya lett, királynői koronával koszoruztunk meg minden anyát, mert éreztük, hogy csakis bennük és általuk ujulhat meg egyedül és folytonfolyvást a nemzetek fejlődni akaró egészséges élete. És azt is tudtuk, hogy a mi ösztönösség a férfi és nő kölesönös vonzalmában megnyilatkozik, az megtisztul abban a szent és felelősséges közösségben, a hol a két nem mint férj és feleség, apa és anya viszi együtt és osztja meg egymással az élet terhet a sírig.

Mindezzel szemben a mai irodalom némely hibbant lelkű legényei úgy beszélnek és írnak a nőről, mint egy nemes vadról, melyet izletes husáért felelősség nélkül szabad felhajtani és elejteni. A szerelemről dudolnak és nyögdécselnek körülöttünk. De nem arról a szerelemről, a mely eddig egy együtt leléendő becsületes élet sok szenvedésére és kevés örömeire kapcsolt össze ifjút és leányt, hanem arról a szerelemről, mely semmivel sem különb és semmivel sem finomabb az állatok egymást hívogató, egymást vonzó ösztönénél. És a mikor abban a „szerelem” kielégítésben megroppan a „költői” gerincz és kiszárad a velő, akkor és csakis akkor esendül meg a modern lírában az elegia is: a tehetetlenség és lágyultság undorítóan szomorú költészete.

Az ifju női testet teleszórják a nagyhangú szólamok színes virágaival, de a lélek, a női lélek, és ennek nagy és szent energiái mellett egy kicsinylő ajkbiggyesztéssel elsiklanak. Mint ha nem is léteznének. Ezek számára nincs szó és nincs hang, legalább is nincs tisztességes szó és tisztességes hang a „modern” magyar költészetben.

A hitves és anya, a ki életét adja és szívesen és nagy heroizmussal adja a család boldogságáért; a leány, a ki ifjuságának minden nemes örömét és reményét teszi le áldozatul a felebaráti szeretet részére és halálba megy fiatalon és bátran, csak hogy szenvedő embertársain segíthessen: ezek a nőtipusok hiányzanak ebből a földre néző, bőbeszédű költészetből. Pedig ezek a nőtipusok itt járnak és dolgoznak körülöttünk mindenfelé. És ha nem járnának, ha nem dolgoznának, ha pótolhatatlan gyöngéd szeretetük nem keresztezné utainkat nap nap után: milyen nagyon megrövidülnének a boldog-

ság órái és mennyire megújulnának és megterhesülnének számunkra a szenvedések perczei.

Ilyen nőtipusokra van szüksége és ilyen nőtipusokat kell nevelni és adni a magyar társadalomnak. Ezekről zengett és zeng ma is az igazi nagyok költészete. Ilyenekkel van tele a magyar történelem, mely a maga le sem czáfolható tanával mutatja és bizonyítja, hogy tisztelet adassék a magyar nőnek! Es gonosz kerítő ez az irodalom, mely a szó és a hang bitorolt erejével utját akarja állani annak, hogy a magyar társadalom ma is ilyen típusokat nevelhessen, és színes-mézes igéivel odaáll a magyar család ajtajához, fölkérezkedik asztalunkra, könyves polczainkra, hogy aztán nőinket, leányainkat az ösztönös vágyak kielégítésének hitvány eszközévé igyekezzen alacsonyítani.

Kérdezzük: van-e szüksége a magyar társadalomnak erre a kerítő irodalomra? Van-e szükségünk arra, hogy gyermekeink lelkéből éppen az irodalom ölje ki a lovagias magyar legszebb erényét: a nőtiszteletet, s a hozzákapcsolódó minden szépért és nemesért tette kész ideálistmust?

Ugyebár nincs.

Akkor hát félre ezzel az irodalom mezében czégerkedő pornografiával!

Spencius.

DRASKÓCZY LÁSZLÓ.

Részvétellel vettük a gyászhirot, hogy Draskóczy László nyugalmazott főszoigabiró f. hó 21-én életének javakorában, 55 éves korban, Feleden elhunyt. A megboldogult régi vármegyei nemesi családból származott, kinek ősei: egyik mint alispán is, vármegyénk vezetői közé tartoztak a mult század első felében. — Az elhunyt fiatalabb éveiben gazdálkodással foglalkozott a kálosai nagy birtokon, majd a 80-as évek derekán egy ugrással a rimaszécsi járás főszoigabirói székébe ültette a vármegye közönségének bizalma. Tíz évnél tovább szolgálta a vármegyét mint főszoigabiró a megye közönségének és a járás lakosainak teljes elismerésére. 1896-ban a rimaszécsi választókerületben néh. F á y Barnabás 48-as függetlenségi jelölttel szemben fellépett szabadelvű-párti programmal országgyűlési képviselőnek. Mindig emlékezni fogunk arra a nagy küzdelemre, mely a novemberi választásban a két párt között kifejlődött és lefolyt. A sors úgy intézte azonban a két hatalmas párt törekvésének eredményét, hogy egyik sem lehetett képviselő, mert a választásnál egyenlő (1014—1014) voksot kaptak. Az ősz kurucz vezért: F á y Barnabást — ki egész nagy vagyonát tette fel a függetlenségi eszmék diadaláért a választási küzdelem mérlegébe — még az újból kitűzött második választás előtt a sok izgalom hirtelen sirba döntötte. Az akkor még nagy függetlenségi kerület választóinak babékoszoruja nem nyílt ősz homlokát övezhette, de már csak koporsójára volt letehető. E váratlan szomorú haláleset következtében azután a kerületben ideig-óráig Draskóczy volt az egyedüli jelölt. F á y Barna nagy szíve azonban felzokogott a koporsóból és tetemre hívta árván hagyott választóit. Egyesek már a koporsónál esküt tettek, hogy nem engedik a 48-as zászlót elesni s temetés után már a harmadik napon újra zászlót bontottak és azt a megboldogult idősebb fiának: F á y Istvánnak adták a kezébe. A kerületben újra megkezdődött az ádáz harc és még vehemensebb küzdelem fejlődött ki. Ehez fogható kortéziát csak nagy ritkán tud a történelem felmutatni. A pénznek nem volt értéke, a presszióknak pedig határa. A parasztságot és az elveket, hogy őszinték legyünk, borba és pálinkába fojtották. A kolompós kortések pedig, tisztelet a kivételnek, megvagyonosodtak a választáson. A földbirtokos uri osztály is mindkét párton óriási lelkesedéssel küzdött, mert e ke-

rülettel, melyet egy Drinápolynak tartottak, tették függővé a vármegyében a 48 as eszmék győzedelmét vagy bukását. (De hát nagy a különbség az akkori 48 as függetlenségi eszmék és a mostani ellenzéki törekvések és viselkedések között.) — A második választáson, mely egyenlő volt egy az erők mértékét próbára tevő fegyveres csatával, a sors úgy döntött, hogy Fáy István került ki győztesen az ütközetből. A lelkesedés nagy volt az eredmény felett a kerületben és a gyászt öröm váltotta fel. Draskóczy László ezután visszavonult a politikától és hivatalának élt, míg 1901 ben Fáy Gyulával szemben a rimaszombati kerületben lépett fel, de már 48 as programmal. Fáyval szemben vesztett csatát látott s pár napi jelöltség után a zászlót Török Gyulának adta át, ki egyhangulag meg is lett választva. A gyorsan egymásra következő választásokon azután, midőn Fáy István a rimaszécsi kerületben lemondott, Ligárt Jánossal szemben két cikluson át Draskóczy László lett országgyűlési képviselőnek megválasztva, a mely kerülettől a legutolsó választásnál, hivatkozással betegségére, visszalépett s a kerület br. Hámos Antal munkapárti képviselő kezébe került. A sok izgalom és küzdelem nem esuda tehát, ha a különben is kevés véru férfi szervezetét korán megtámadta és a férfikor delén sirba döntötte. Az elhunyt jó tisztviselő volt, ki a törvény rögzés és rideg szakaszát az étellel, a gyakorlattal és jó szívével igyekezett simítani, enyhíteni és alkalmazni s ezért szerették nagyon a járásában és tették népszerűvé. A kulturának is kedves barátja volt, mely célra igen sokat áldozott. A 90-es évek elején városunkban a „Gömör” című alatti lapot is alapított, melynek egy ideig felelős szerkesztője volt. A mellett igen sok szép tulajdonsága és férfiúi erénye volt. Halálának híre, miután már régóta betegeskedett, nem jött váratlanul s meggyék uri köreiben őszinte részvétet keltett. Özvegyén, született Segesváry Iréne kivül fiai: Draskóczy Viktor, László, és Géza, továbbá testvérei, apósa, sógora, unokái és kiterjedt előkelő rokonság gyászolja. Hült tetemeit folyó hó 23-án délután Feleden a vármegye több notabilitásának, s a vidék lakosságának nagy részvéte mellett a feledi gyásházánál megáldotta csetneki Gyürky Pál főesperes, meleg hangon méltatva az elhunyt nemeszívü férfiú életét, mire az énekkar gyászdaala után kocsira helyezték a koporsót s Lökösházára szállították, hol folyó hó 24-én a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

Figyelmeztetés az olvasóhoz!

A „GÖMÖR-KISHONT” előfizetési díja 1913. évi január hó 1-től egy évre 10 kor., fél évre 5 kor.

Hirek és vegyesek.

Egyházmegyei közgyűlés. Lapunk múlt számának zártakor kaptuk a jelentést a gömöri ref. egyházmegye múlt héten tartott közgyűléséről, a mely április 15-én Putnokon ment végbe. Bornemisza László főispán, egyházmegyei főgondnok elnökölt Csabay Pál esperessel. A közgyűlésen nagy számmal jelentek meg a megye egyházi és világi előkelőségei. A közgyűlés számos tárgya közül leginkább közérdekek a következők: Réthy Andor balogi lelkész, mint ujonnan választott főjegyző letette az esküt s Bornemisza László főgondnok és Csabay Pál esperes üdvözölték az új tisztviselőt. Dr. Veress Samu jelentette, hogy Palecskóné Kálniczky Vilma „Gondolatok” című könyve 630 koronát jövedelmezett a Budapesten felállítandó Tompa szobornak. Foglalkoztak Pósa Lajos költő jubileumi ünneplésével is. Targyalták továbbá Juhász László hanvai lelkész ügyét, a mely a múlt gyűlésekből kifolyólag foglalkoztatta az egyházmegyét. Az egyházmegye őszi közgyűlését Rimaszombatban fogja tartani, a mikor papszentelés is lesz és Harsányi István lelkész s gályarabtársainak emléket márványtáblával örökíti meg. A rendező bizottság Bornemisza László főgondnok és Csabay Pál esperes elnöklete alatt megalakult. Az őszi ünnepen serki Szabó József és Czinke István fognak szerepelni. Délben a kaszinó helyiségében látogatott közebedre gyűltek össze a közgyűlés tagjai.

Zsidó ünnep. A zsidó húsvéti ünnep ez idén szokatlanul későre esett. Most kedden és szerdán volt az ünnep két első napja s a nyolcz napos ünnep f. hó 29 ikén ér véget.

Járásbirósági helyettesítés. A feledi kir. járásbiróságnál a betegség miatt hivatalos teendőinek ellátásában akadályozott Frits Ferencz járásbiró helyettesítésével Schmall Gyula itteni kir. járásbiró bízott meg.

Érettségi kormányképviselők. A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter a rimaszombati egy. prot. főgimnáziumhoz az idej rendes érettségi vizsgálatához dr. Gerőcz Kálmán sárospataki ref. jogakadémiai tanárt, a rozsnói ág. ev. főgimnáziumhoz pedig Nosz Gusztáv nagyváradai áll. főreáliskolai tanárt küldte ki kormányképviselőkként. Utóbbi kiküldetés időközben változást szenvedett, mert a „Sajó Vidék” értesülése szerint Rozsnóra dr. Szélessy Ödön pozsonyi ág. ev. teológiai akadémiai tanár küldetett ki.

Tiszti orvosi tanfolyam. Dr. Weisz Géza ratkói körorvos, a tiszti orvosi tanfolyamon való részvétel céljából, 5 heti szabadságra Budapestre utazott. Ez idő alatt a járásorvosi teendőket dr. Gaál Gusztáv tornaljai járásorvos, a körorvosi teendőket dr. Székely F. helyettes végzi.

Kitüntetett életmentő. Pavella Pál helybeli derék posta- és távirádszolgának, ki 1911. december 24-én az ungvári közkórház főbábjának kis fiát az Ung folyóból saját élete veszélyeztetésével kimentette, bátor magatartása elismerésül a király az ezüst érdemkeresztet adományozta.

Gyermekmenhely vizsgálata. Kőszeghy Sándor min. tan., a belügyminiszterium gyermekvédelmi osztályának főnöke, f. hó 26 án délben városunkba érkezett s az állami gyermekmenhelyben hivatalos vizsgálatot tartott. A miniszteri tanácsos most első ízben tartott itt hivatalvizsgálatot.

Eljegyzés. Marton Gyula, perjesei ev. tanító sógornőjét: Tarnasovits Juliskát eljegyezte Sáfrány István Sajólenkéről.

Orvosi kinevezés. Dr. Percz Barnát, Percz Barna polgártársunk törekvő fiát a nagyszöllősi megyei közkórházhoz segédorvossá nevezték ki.

Kitüntetett pályamunka. Az Országos Iparegyesületnek a Halmos-féle 1000 koronás irodalmi pályázatán, azon kérdésre, hogy mily módozatok és feltételek szükségesek a hazai kézműipar technikai fejlesztésére, a beérkezett munkák közül a díj egyhangulag „A munkaszeretet serkent” jellegű munkának íteltetett. A mű szerzője dr. Sugár Ignác, a miskolci keresk. és iparkamara jeles titkára. A bírálóbizottság tagjai voltak: Sztéryny József b. t. t., Gaul Károly kir. tan., a technológiai iparmúzeum igazgatója, Gelléri Mór kir. tan., az Országos Iparegyesület igazgatója és Szávay Gyula író, — csupa országos tekintély.

Pósa bácsi házára. A kicsinyek csak nem hagyják cserben az ő írójukat. Most is érkezett újabb adomány a jó Pósa bácsi házára: Demetrik Palika küldött 20 fillért. A beküldött adományokat összegyűjti kiadóhivatalunk s ha nagyobb összeg lesz együtt, rendeltetési helyére juttatjuk.

Kórházi bizottság. A vármegye kórházi bizottsága f. hó 22-én Lukács Géza alispán elnöklésével ülést tartott, melyen a kórház új részének villamvilágításra való felszerelését s a vízvezeték és csatornázás installációjának ügyét tárgyalták.

Ellenőrző gyűlés. Április 24-ikén, a múlt esztőtörtökön volt a helybeli főgimnáziumban a tavaszi ellenőrző gyűlés, a melynek során megállapították azoknak a tanulóknak a sorozatát, a kikre nagyobb szorgalom ki nem fejtése esetén év végén bukás várakozik. Együttal üdvös intelem megy a gyűlésből kifolyólag az illetők szülőihez.

Tifuszbizottság. Vármegyénk Gömörhegyvég (Poprócs) községében a hasi hagymáz járványszerűen lépett fel úgy, hogy csaknem minden házban fekszik tifuszbeteg. A járvány terjedésének megállítására tett intézkedések felülvizsgálata és ellenőrzése céljából folyó hó 26 án dr. Meiskó Miklós vm. tiszti főorvos a helyszínére utazott.

Czinke István újabb könyve. Az egyházi irodalomnak egy kiváló, jeles terméke jelent meg nemrégiben Hegedüs és Sándor debreczeni könyvkiadóhivatalában: „Pálóczi Czinke István: Református Isteniszteletti Szervertások (Liturgiák)” címmel. — A „Lelkészegyesület”, mint az Országos Református Lelkészegyesület hivatalos közlönye a többek között ezt írja róla: „Czinke István már eddig is előkelő nevet szerzett magának a magyar prot. egyházi irodalomban. Tudjuk róla, hogy sok szép cikket, sőt tanulmányt írt az egyházi közigazgatás és a lelképásztorkodás köréből a különböző egyházi lapokban. Prédikációi is jelentek meg imitt-amott egyik-másik folyóiratban, sőt önállóan is. Mindenikben egy szép lelket, egy igazi talentumot láttunk megnyilatkozni. Azt is tudjuk róla, hogy a Tiszáninneni kerület egyik vezető embere, tanácsbírája, a kinek tolla gyönyörűen örökíti meg a kerület határozatait s önti alakba fölterjesztéseit. De azt tudjuk róla legjobban, hogy elragadó imádságokat írt. Templomi vasárnapi imádságos könyve annyira megnyerte a köztetszést és olyan széleskörű elterjedést vett, hogy rövid idő alatt második kiadást kellett belőle sajtó alá rendezni. Ezenkívül még egy füzet imádságot is adott ki gyermekek számára. Ebben is eltalálta azt a hangot és alakot, no meg a tartalmat is, a mely az áhitatos gyermeki léleknek való. — Ime, most megint egy kitünő könyvvel jelenik meg egyházi irodalmunkban s növeli kiváló érdemeit. — Ágendás könyve a zsinati egységes liturgia alapján készült, tehát az egységes szertartást meghonosítani van hivatva... A Czinke könyvét átnézve, arról győződünk meg, hogy ő tekintettel van a ref. szertartásban előforduló minden alkalomra, úgy hogy a gyakorió lelkész mindazt fölleli könyvében, a mire neki funkciója közben szüksége van. Fölleli pedig mélyen járó tartalommal és behizelgő formában, a minek Czinke valósággal mestere... A „Debreczeni Protestáns Lap”, a tiszántúli ref. egyházkerület hivatalos lapja pedig így nyilatkozik róla: „Lapunkban s a többi egyházi lapokban is jelezve volt már, hogy az imádságaival országszerte kiváló nevet szerzett Pálóczi Czinke István rimaszombati lelkésztől egy ref. liturgikus könyv jelenik meg, a mely a zsinatilag megállapított isteniszteletti rendtartás szerint készült, azoknak a kötött alkatrészeknek a felhasználásával, a melyeket az egyetemes liturgiaügyi bizottság készített. Az előre hirdetett s nagy várakozással várt könyv ime itt van. Örülünk neki s szívből üdvözöljük, mert megérdemli. Nemesak nagynevű szerzőjeért, hanem kitünő tartalmaért is... Hogy a Czinke beszédei és imádságai velősek, megkapók, építőek, azt mindenki tapasztalni fogja, ha azokat olvassa és használja. Nem is dicsérjük hát, hanem ajánljuk a könyvet a legmelegebben. — Vannak benne sakramentumi liturgiák nagy számmal, megáldási szertartások (confirmatio, házasság esketése, egyházkeles, temetés); továbbá szentelési, beiktatási beszédek és imádságok; végül a beteg ember lelki vigasztalása. A 310 lapra terjedő s csinos fekete vászonba kötött, nagy betűkkel, tisztán nyomott könyv bolti ára 8 korona.”

Halálozások. Felsőhangonyon folyó hó 25-én elhunyt özv. Törzs Istvánné szül. Holló Irma 76 éves korában. Kiterjedt rokonság: a Kisgergely, Lossonczy, Bedekovics, Stelkovics Balajtha család tagjai gyászolják. Ma (vasárnap) temetik Hangonyon.

Lapunk zártakor értesülünk, hogy Rimasimonyi község régi érdemes református lelkésze: Batta György folyó hó 26 án 66 éves korában elhunyt. — Halála széles körökben kelt őszinte részvétet, mert az elhunyt a református lelkész karnak képzett, munkás és nagy vidéken tisztelt, népszerű tagja volt. Az elhunytban dr. Batta Pál feledi ügyvéd édes atyját gyászolja. Temetése hétfőn délután megy végbe Rimasimonyiban.

Felsőöri Hegedüs Lajos gyógyszerész, aki régebben több évig lakott városunkban s társadalmi életünknek egyik kedvelt vezető tagja volt, április hó 13-án 80 éves korában Kassán elhunyt. Rokonokat, sok jó ismerőst és barátot hagyott itt városunkban, akik az elhunytat nagy számú családjával együtt siratják. F. hó 15-én kísérték hült tetemeit általános részvét mellett Kassán a Rozália-sírkertbe.

Fenyő Mór okl. mérnök, az államépítészeti hivatal mérnöki karának egyik munkás és kiválóan képzett tagja f. hó 23-án városunkban 40 éves korában hosszas betegség után elhunyt. Szülei és testvérei gyászolják a korán elhunyt férfit, kinek hült tetemeit nagy részvét mellett temették el f. hó 25-én. A gyászháznál *Singer* Rezső főrabbi megható szavakkal méltatta az elhunyt munkás életét.

Lakatos János nyugalmazott fogházör folyó hó 22-én városunkban meghalt 44 éves korában. Folyó hó 23-án temették s végtisztességtételére kivonultak a fogházörök testületileg.

Andrássy Dénes gróf hagyatéka ügyében az első tárgyalást *Markó János* dr. rozsnyói kir. közjegyző f. hó 21-én tartotta. E tárgyaláson — mint a „Sajó vidék” írja — az érdekelték közül ott voltak: *Sulyovszky* István kir. tanácsos, ny. uradalmi kormányzó, végrendeleti végrehajtó, *Steffanits* István dr., közalapítványi m. kir. ügyigazgató, a végrendeletben érdekelt közérdekű alapítványok képviselőiben, *Hámos* László báró nyug. főispán, a gömörme gyei fehér kereszt egyesület, *Püspöky* Emil és *Gotthilf* Mihály dr. ügyvédek, *Lichtenstein* János hercegné, *Ambrózy* Ágoston dr. ügyvéd, *Windisch* Grätz Lajosné hercegné, *Wagner* Géza dr. igazgató, az országos magyar képzőművészeti társulat, *Baránszky* Gyula dr. ügyvéd, a budapesti önkéntes mentőegyesület, *Szirmay* István dr. ügyvéd, zemplénavarmegyei tiszti ügyész, a zemplénavarm. magyar közművelődési egyesület, *Fekethe* Ignác ügyvéd, a magyarországi hírlapírók nyugdíjintézete, *Vargáné Scheffer* Etelka és *Bartholomaeidesz* Adél a rozsnyói, *Sóldos* Béla dr. vármegyei tb. főjegyző, a rimaszombati, *Ambrózy* Ágoston dr. ügyvéd, a sátorlajuhelyi általános jótékonyági nőegyletek, *Peregriny* János dr. kir. tan. az országos szépművészeti múzeum, *Vitár* Rezső a vakokat gyógyító országos egyesület képviselőiben. — A tárgyaláson a kir. közjegyző előterjesztéseit és a végrendeleti végrehajtó által bemutatott adatokat és adott felvilágosításokat a megjelentek helyesléssel vették tudomásul s megállapodtak arról nézve, hogy mit kívánnak hagyatéku leltározni s miképpen állapítsák meg a leltározandó tárgyak értékét. — A hagyatéka állagára nézve bázisul a *Sulyovszky* által előterjesztett adatok és bizonyítékok szolgálnak s most már az érdemleges hagyatéki leltározás következik, mely hosszabb időt fog igénybe venni. — Kivétel van arra, hogy a hitbizomány ellen támasztott és a Curia által, az 1928301 korona örökrészen felül, elvben megítélt 40 évi beruházási követelésre a mai hitbizományi birtokosokkal az érdekelt végrendeleti örökösök egyezkedni fognak. Ha ez sikerül, ugy a hagyatéka elintézése gyorsan nyert befejezést. Ellenkező esetben be fog kelleni várni az egész hitbizomány új leltározását és becslését, melynek keretében a több millióra menő beruházási tételek mai értéke állapítandó meg. S ez esetben a végleges lebonyolítás egy évig is elhúzódhatik. A végrendeleti örökösök azonban a készletbeli értékeken, birói részletes átadás folytán bármikor osztozkodhatnak. — A hagyatéka összes értéke, egyezség esetén 6—7 millió lesz: a beruházási felszámítás érvényesülése esetén több. A tárgyaláson megjelent érdekelttség még több kérvényezés fölött határozott. Az érdekelttség május hó folyamán ismét összejön Rozsnyón. *Sulyovszky* István kir. tanácsos, végrendeleti végrehajtó folyó évi május hó 15-én végleg elhagyja Krasznahorkaváralját s azontul Nagymihályból, állandó tartózkodási helyéről intézkedik az őt megbízó néhai gróf nemes intencziói szerint. A mostani tárgyalás befejezésével vetette föl *Wagner* Géza dr. azt az eszmét, hogy a megboldogult grótnak Rozsnyón, a *Francziska* grófné emlékműve mellett megfelelő szobor állíttassék. Érdemleges országos jellegű mozgalom egyébként a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumból fog annak idején megindulni. A szépművészeti múzeum már elhatározta, hogy a megboldogult gróf emlékét szoborral fogja palotájában megörökíteni. — Wien közönsége a döblingi leányvárház előtt, a melyben *Francziska* grófné két milliós alapítványt juttatott a városnak, impozáns emléket emeltet a grófné tiszteletére. A szép és kegyeletes emlékművet folyó évi június hóban fogják leleplezni. Említésre méltó, hogy a most felosztásra

kerülő 6 millió koronán felül husz éven át mintegy 24 millió koronát osztott szét *Dénes* gróf és *Francziska* grófné különböző intézmények és magánosok között. Amennyit nálunk még soha senki sem áldozott közézlra és egyesek segítségévelésére!

Gondatlanság. Klenócson f. évi február 1-én *Trnavszky* János ottani erdei favágó 7 milliméteres revolverét töltötte, mikor az véletlenül elsült és mellette levő felesége tenyerébe furódott a golyó. A bíróság gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétsége czimén felelősségre vonta a vádlottat s folyó hó 23-án 8 napi fogházra és 10 korona pénzbüntetésre ítélte a gondatlan embert, az ítélet végrehajtását azonban a novella értelmében 3 évre felfüggesztették.

Ferenczy levelei. *Dr. Wallentinyi* Dezső, a helybeli főgimnázium kiválóan képzett, tudós tanára Rimaszombat város megbízásából nagy gondnal és buzgalommal hatalmas kötetbe gyűjtötte *Ferenczy* Istvánnak — városunk szülötének — hagyatékát képező iratokat. Az értékes irodalmi munka most hagyta el a sajtót, s legközelebb már módunkban lesz annak méltatása is.

Választmányi ülés. A polgári olvasókör választmánya f. hó 24-én *Szabó* József m. elnöklésével ülést tartott, melyen leginkább a könyvtár jövő sorsát intézték el. A közgyűlés ugyanis a választmányt megbizta azzal, hogy a könyvtárnak kulturpalota céljaira való átengedése vagy fejlesztése ügyében hozzon határozatot. A választmány el is határozta már egyszer, hogy a könyvtárt a kulturpalotának átadja, felhatalmazta az elnököt arra, hogy a múzeum igazgatójával tárgyaljon, könyvtárnokát felmentette tiszte alól azzal, hogy a folyó évben még fenntartja jelen állapotában a könyvtárt és az átadásig *Török* Pál fogja kezelni. Ez a határozat többeknek nem tetszett s egy ellenmozgalom indult meg, melyből kitolyólag a f. hó 24-iki ülésen azt határozták, hogy a könyvtárt nem adják át kulturezélra, hanem tovább fejlesztik, s mindjárt határozatba is ment egy felajánlott magánkönyvtárnak 70 koronáért való megvásárlása; továbbá *Bodor* Lászlót újra megválasztották könyvtárnoknak 120 korona fizetéssel s ezért köteles hetenként háromszor 2—2 órát a könyvtárban tölteni. Ez volt a választmányi ülés legfontosabb tárgya, s még több kisebb jelentőségű ügyet intézték el.

Tennis-gyűlés. A rimaszombati lawntennis egyesület ma, *vasárnap* délelőtt 11 órakor tartja rendes évi közgyűlését a vármegyei kaszinó helyiségében.

A rimaszombati atletikai club első versenyét pünkösdi vasárnapján rendezi a miskolci atletikai club válogatott csapatával. Jóleső örömmel regisztráljuk e hirt, mert hisz ebben a törekvésben látjuk a sportkedvet, az ambiciót, amely a club fejlődését, annak életképességét biztosítani kívánja. A verseny eredményét talán sejtjük, de azért biztosan nem tudjuk. Mindenesetre dicsérni való, hogy egy alig pár hónapos football club versenyre kel egy régi, összepróbált football club válogatott csapatával. Jellemző különben, hogy a football-sport iránt milyen érdeklődés mutatkozik a közönség körében is, vasárnap délután főgimnáziumunk diákesapatával tartott barátságos mérkőzést 3—400 ember nézte végig minden előzetes meghívás vagy tudósítás nélkül. Az eredmény a diákesapat győzelme volt.

Kertmegnyitás. Mint tudomásunkra jutott, a Széchenyi városkerti vendéglő, a közönség ezen kedvelt nyári szórakozó helye, *Oláh* Gyula zenekarának közreműködése mellett május hó 1-én délután nyílik meg.

Szülők gondatlansága. Klenócson f. évi február hó 3-án *Fancsik* András és felesége a 6 éves András és a 3 éves Mária gyermeküknek a reggelihez kevés pálinkát adtak, aztán a megmaradt mintegy négy deczi erős szeszt az almáriomba tette az apa és lefeküdt aludni, az anya pedig 14 éves leányával Nyustyára ment. A két felügyelet nélkül hagyott gyermek a szeszt a nyitott almáriomból kivette és ittak belőle. Mikor az apa felébredt s az anya haza jött, a két gyermek eszméletlen állapotban hevert a földön, s ekkor sem hívtak orvost, úgy hogy a gyermekek szeszmérgezés következtében

meghaltak. Folyó hó 25-én volt ez ügyben a főtárgyalás a helybeli kir. törvényszéknél *Kolbay* Sándor elnöklésével, a bíróság a gondatlan szülőket emberölés vétsége miatt jogerősen 14—14 napi fogházra ítélte, azonban az ítélet végrehajtását 3 évre felfüggesztette.

Football-verseny. Ma vasárnap délután tartják meg a két héttel ezelőtt elmaradt football-versenyt az atletikai klub vásártéri pályáján, a hol a balassagyarmati diákok fognak a rimaszombatiakkal versenyezni.

Szomoru végü barátság. Az idei husvéti ünnepet mostoha apjánál töltötte *Petrespusztán*, *Serke* közelében *Karizs* Vargicz István 20 éves ózdi munkás, ki márczius hó 23-án jó barátjával: *Novák* István fiatal 20 éves pásztorfiúval a *Kovács* István kondásbojtár házában iddógált és kártyázott. Éjfél tájban kimentek a házból s valami csekélység felett összeszólkoztak, mire *Vargicz* István barátjának kezét késével megszurta. Erre a sértett *Novák* kiragadta pajtása kezéből a kést, ingét összetépvé dulakodott vele, majd hét késszurást ejtett hátán. A sérült fiut behozták az itteni kórházba, hol márczius 28-án meghalt. A letartóztatott *Novák* István felett folyó hó 25-én ítélkezett a helybeli kir. törvényszék *Kolbay* Sándor elnöklésével. A tanácsban *Fodor* Zoltán kir. törvényszéki bíró és *Langhoffer* Viktor kir. járásbíró vett részt, jegyző *Madarassy* Gyula volt. A vádhatóságot dr. *Mészáros* István kir. ügyész képviselte, védő dr. *Balkányi* Jenő, dr. *Cziner* Miksa ügyvéd irodavezetője volt. A bíróság a sok enyhítő körülmény figyelembevétele mellett a halált okozott súlyos testi sértés büntette miatt *Novák*ot 8 hónapi börtönre ítélte, s a büntetésből a vizsgálati fogság által 26 napot kitöltötnnek vett. Az ítélet jogerős.

Talált magzat-hulla. *Simonyiban* f. hó 22-én egy magzat hullát fogtak ki a vízből. Az esetet bejelentették a feleli kir. járásbírósnál, mely a hulla boncolását elrendelte. F. hó 24-én *Schmál* Gyula járásbíró és dr. *Mészáros* István kir. ügyész jelenlétében a boncolást dr. *Zehery* István kir. törvényszéki orvos és dr. *Molnár* Ferencz körorvos szakértők végezték. Az anyának kutatása érdekében a nyomozás megindult.

Búcsúzó. Beregszászba való elköltözésem alkalmából ez uton kívánok búcsúzni nagybecsült volt előljáróimtól, itteni és vidéki állami és más hivatalban alkalmazott szeretve tisztelt kartársaimtól, kedves barátaimtól, jó ismerőseim-től és az egész megyében működő derék jegyzői kartól. Hálás köszönetet mondok mindazon jó indulatukért, szeretetükért és barátságukért, melyekkel engem 15 éven át elhalmoztak, kérem tartsanak meg továbbra is becses emlékezetükben, amint hogy én is, a távolban mindig szeretettel fogok visszaemlékezni a kedves gömöriekre. — Rimaszombat, 1913. április 27-én.

Teljes tisztelettel:

Dalmay Kálmán,

ny. m. kir. p. ü. számtanácsos, volt számv. főnök.

Fiatal bűnösök. *Sepik* András 17 éves és *Hanustyák* János 20 éves kiscröczei favágó napszámosok f. évi február 10-én este közös elhatározással lopási szándékkal behatolni igyekeztek a Coburg hercegi uradalom kiscröczei fűrésztelepének irodahelyiségébe, s ott már a falat bontogatták mikor tetten érték és letartóztatták őket. A nyomozás során kiderült, hogy *Sepik* már 1911-ben lopott az irodából egy vadász fegyvert s ezt lakásán meg is találták. F. hó 23-án volt ez ügyben a helybeli kir. törvényszéknél a főtárgyalás és *Hanustyák* Jánost lopás büntetének kísérlete miatt jogerősen 3 napi fogházra ítélték, *Sepik* András fiatalokor pedig dorgálásra ítéltetett.

Megrögzött tolvaj. Csetneken mult év november 7-én *Breibart* Jenő üzlete előtt kikapasztott nadrágot *Hricz* Mátyás nagyszabosi napszámos ellopta. A tolvaj beismerte bűnös cselekményét s kiderült, hogy lopásért már öt ízben volt büntetve s az utolsó büntetés óta tíz év el nem telt. A kir. törvényszék *Kolbay* Sándor elnöklésével folyó hó 25-én tartott főtárgyaláson dr. *Mészáros* István kir. ügyész vádbeszéde után jogerősen 9 havi börtönre és 3 évi hivatalvesztésre ítélte lopás büntette miatt a megrögzött tolvajt.

Elhalasztott közgyűlés. A rimaszombati izraelita hitközség évi rendes közgyűlése f. hó 24-én délután 5 órára volt összehívva, miután azonban a gyűlésen a hitközség tagjai nem jelentek meg kellő számmal, dr. Cziner Miksa hitközségi elnök május hó 1-ére, csütörtökön délután 5 órára tűzte ki a közgyűlést, mely az alapszabályok értelmében, tekintet nélkül a megjelenők számára, határozatképes lesz. E közgyűlés fog foglalkozni a hitközség elnökének és alelnökének leköszönésével is, s tárgyát képezi az előljáróság évi jelentése és a számvizsgáló bizottság jelentése.

A Gömör-Kishontvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület választmánya e hó 22-én délután 3 órakor a vármegyeházán tartotta nagygyűlését Fáy Gyula elnöke alatt, a ki megnyitott beszédében részvétel teljes szavakkal emlékezett meg az egyesület elhunyt védnökéről, gróf Andrássy Dénesről. Mély sajnálattal jelentette be azt a veszteséget, amely a nemes főúr halálával érte az egyesületet. Ezután Váry János titkár olvasta fel az 1912. évi egyesületi működésről szóló jelentését, amelynek bevezető részében szintén megemlékezik gróf Andrássy Dénesről. Végül pedig indítványozza, hogy majd a közgyűlés is adjon kifejezést az egyesület védnökének elhunyt felett érzett fájdalmának és kegyeletes megemlékezéssel örökítse meg jegyzőkönyvében a megboldogult emlékét. Majd áttér jelentésében az elmúlt év főbb eseményeire. Előadja, miként értékesítette az elnökség az egyesület jövedelmét a magyar kultúra javára. Nagy örömmel vette tudomásul a választmány a többi közt azt az örömdöntes körülményt, hogy az egyesület alapítványi vagyonát a nemes áldozatkészség évről-évre gyarapítja, úgyhogy az — gróf Andrássy Dénes tekintélyes hagyományát nem számítva — ma már a 200000 koronát jóval meghaladja. Végül pedig kérte a választmányt, hogy a jelentést terjessze a közgyűlés elé. — A kérvények tárgyalása után megállapította a választmány az 1913. évi költségelőirányzatot, amelynek végösszege 9531 korona 72 fillért tesz ki. Végül kitézte még a választmány a legközelebb tartandó közgyűlés idejét s ezzel a gyűlés az elnök életésével véget ért.

Apollo-színház. A moziban a mult héten igen érdekes tárgysorozattal tartottak előadásokat, különösen szerdán „Monte Christo“, Dumas nagy regénye került színre. A közönség jól megtöltötte a nézőtér helyeit s élvezettel szemlélte a sikerült szép képeket. Ma estére szintén érdekes műsor van összeállítva: *Asta Nielsen* est lesz, jövő héten pedig *Psylander* szerepel egy kiváló darabban.

Szemgyógyintézet van Miskolcson.

Vadállományunk védelme. Környünkön a hercegi és rimamurányi erdőhivatalok és személyzete, nemkülönben az egyes vadásztársulatok is mindent elkövetnek, hogy a vadállomány növekedjék. A vármegyei alispán ur és a főszolgabíró urak is minden törvényes intézkedést megtesznek ez irányban és az orvvadászokat szigorúan is büntetik, a miben nagy szolgálatot teljesít a kir. esendőrség. Ez azonban mind nem elég, mert bizalmas uton értesültem, hogy a környékbeli orvvadászok az elejtett vadakat a rimaszombati vendéglőkbe hordják be, hol jó áron értékesítik és a rendőrség erről nem vesz tudomást. Ma már minden törvényes eszköz rendelkezésre áll a kapitány urnak, tehát csak felügyeletet kellene gyakorolni. A vendéglőkben meg kellene minden nap nézni az étlapot és ha vad van rajta, a vendéglőst igazolásra szólítani. Hiszen a posta sem veszi fel már a vadat, ha nem igazolja annak feladója a vad szerzését. Tiltott időben is lövik az őzeket, sőt szarvasokat vidékünkön és ez mind Rimaszombatra kerül, hol valószínűleg marha vagy birka hus alatt kerül az étlapra. Arra való a rendőrség és a város orvosai, hogy vizsgálatokat tartsanak, mert még döglött és becsempészett állatokat is konyhára adhatnak. Még a vendéglősök jégvermeit is meg kell vizsgálni és a hus eredetét igazoltatni. Remélem, hogy a rendőrkapitány ur, ki maga is korrekt vadász hírében áll és esetleg erről ezideig nem volt tudomása, a jövőben szigorú felügyeletet fog kifejtetni.

(B—tt.)

Egy vadász.

Panaszos levél. Vettük és adjuk szó szerint az alábbi levelet: „Tekintetes Szerkesztőség! Egy közbecsülésben élt, puritán jellemű, 8—10 évvel ezelőtt elhalt házastárs emléke iránti tiszteletem és kegyeletem, továbbá a közegészség, a rend, de megbotránkozásom is késztet arra, hogy a nagy nyilvánosság elé hozzam panaszomat. — Az elmúlt hét egyik napján kint jártam a temetőben, hogy néhány szál virágot helyezek egy kedves halottam sírhantjára. Szép idő lévén, a sírhelyek között sétálgattam s megilletődve néztem egy-egy helyen a szeretet, a gyöngédség megnyilvánulását, más helyen láttam az elhagyatottságot, a részvét, az emlékezés teljes hiányát. Bolyongásaimban a Sz. J. volt helybeli tekintélyes ügyvéd és felesége vasrúccsal bekerített sírhelyéhez értem s a mint odaérve a sírdombra tekintettem, megdöbbenve, valósággal megrémülve láttam, hogy egy nagy nyílás tátong a sírdomb helyén, a melyen keresztül belátni a sírgödör fenekére, a halottakat fedő porladó koporsókra. A sírgödör tátongó nyílása fölött pedig a hullaszagra messziről összesereglett ezer meg ezer légy szálldogált s fürdött a napsütésben... Sietve, fájdalmas érzéssel kerestem fel az öreg temetőt, a ki figyelmeztetésemre azt felelte, hogy erről tudomása van több mint egy fél óta, tett is már jelentést a főkapitányi hivatalban, de eredmény nélkül. Utközben találkoztam egy uri nővel, a ki elmondta, hogy ő is, sőt más uri nő is bejelentette e tarthatatlan helyzetet a főkapitányi hivatalban, de szintén eredmény nélkül! — Kérdem tehát a tek. Szerkesztőséget, kinek a hatásköréhez tartozik ez, ha sem a temető, sem a rendőrség nem tartja kötelességének, hogy e sírűreget a sírásókkal (a sírásókból a pálinka minden nemesebb érzést régen kiölt) betömésse?! Hát a legsötétebb Ázsiában vagyunk?! Avagy talán már annyira szegények volnánk, hogy ennek az üregnek a behatolására sincs költsége a városnak?! Mert ha nincs, akkor keresztényi kötelességemnek fogom tartani a behatoltatását. De így tovább túrnunk nem szabad. — Tisztelettel: a „Gömör-Kishont“ egy régi olvasója.

Királyhegyaljai vásár. A miskolczi kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a kereskedelemügyi miniszter megengedte, miszerint Királyhegyalja községben a folyó évi május hó 7-re eső országos kirakó és állatvásár ez évben kivételesen május hó 8-án tartassék meg.

A Dmke botránya. Országos botrányos szenzációs hírt hozott „Az Est“ folyó hó 25-iki száma, majd a többi lapok is. Ugyanis leplezték a Délmagyarországi Közművelődési Egyesület budapesti osztályvezetőjének Gallovich Jenő főtitkár urnak üzelmeit. Mily szépen hangzik a főtitkári cím, de vajjon mit szólnak ehez azok a hatóságok, a melyeket Gallovich ur becsapott és esetleg adományt szavaztak meg, vagy pedig a gyűjtést elrendelték. Igen nagy hiba nálunk, hogy maga a kormány is igen hiszékeny és könnyen felül s adja ki ily irányban rendre az ajánló rendeleteket a hatóságoknak, a melyek elől azután a hatóságok nem tudnak kitérni és elzárkózni. Csak várjuk, hogy mily sok szédelgés és panama fog még kipattanni, mely a kultúra és a jótékonyság jegyében megindult gyűjtésből táplálkozott egy ideig titokban. — Nagy kárára van ez azután a valódi jótékonyságnak, mert az adakozó közönségnek bizalmatlanságát kelti fel és nem nyitja meg erszényét ott sem, hol kellene. Szigorú ellenőrzést kérünk tehát felülől lefelé az egész vonalon.

Kristály

forrás-ásványviz

gyomorrontást megakadályoz. — Étvágyat javít. — Több mint ezer orvos ajánlja. — Kapható minden fűszer- és csemege üzletben, jobb vendéglőkben és kávéházakban.

Főraktár: 2—8

Lefkovits Ferenc cégnél R.-Szombat.

Szt. Lukácsfürdő Kutvállalat
Részv.-Társ. Budapest. (Buda.)

A haragos svábok. A budapesti lapokban olvassuk, hogy *Gotthard* Sámuel dobsinai származású tanítót *Bulkeszi* bácskai községből hazafisága miatt kiűldözték a sváb lakosok. *Gotthard* 30 évig tanított Bulkesziben, a hol mostanában megharagudtak rá: ablakait beverték, záptojással dobálták, az utcán gúnyos megjegyzésekkel kísérték és fizetését nem adták ki. A haragos svábok ilyen foku üldözésére a tanító nyugdíjba ment és *Palánkára* vonult, a honnan egy német lapban megírta: mit szenvedett *Bulkeszi* lakosaitól?

Hámos Árpád kertészetében

3—3 Tornalján igen szép
rózsaoftványok

vannak eladók, darabja 80 fillértől

1 korona árban.

Sic itur ad astra!

— Irta: CROATUS. —

10

X. Rügyfakadás.

Meleg júliusi délután. Az erdő fái adják az egyetlen árnyékot, a főváros egész területén mintegy izzik minden. A mezők lesülve tarlanak, csupán az erdőben pezseg az élet. A rovarvilág aranykorát élvezi. Bogarak mászkálnak, remek szárnyu lepkék röpködnek, a szitakötők szorgalmasan vadásznak a szunyogokra. Az embernek barátjai!

— Hát vége van Isten segítségével a negyedik évnek is. Munkánk meghozta gyümölcsét és nekünk nem kell szemérmesen elpirulnunk a mikor azt mondjuk: tiszta jelesek vagyunk. Hanem Árpád, mi a terved neked a jövőre. Csodálatos, mennyi mindenről beszélgettünk már, de a pályaválasztás még nem jutott eszünkbe.

— Pedig fontos kérdés az Tituszom. Jó ha az ember sokat gondolkozik fölötte. Meg kell az összes pályákat ismernünk, előnyeikkel és hátrányaikkal, azután egy pillantást saját tehetségeinkre, hajlamainkra és a melyikhez legtöbb szimpatitást érzünk, azt választanunk.

S épp ez a hiba, hogy ezt a legtöbbben elmulasztják. A közfelfogás azt hiszi, hogy boldogulás, tekintély csak a szellemi pályákon vár az emberre. S ezért van azután, hogy annyi az elégtelen ember, a kik már a középiskolára és az egyetemre is minden rosszat kisütnek, mert ők nem oda valók! Arra, hogy egy hivatalnok fia iparos legyen, ki merne gondolni. Pedig micsoda karaktert csinálhatna a praktikus gondolkodású ember ezen a pályán, a kinek a szellemi munkálkodás csak kin!

— Tiszta igazság, a mit mondasz Titusz. Sokat gondolkodtam azon én is, hogy mi legyen és leginkább a papi pálya vonta magára figyelmemet. Ezt tartom a legideálisabbnak. A pap hivatása a legszentebb: a lelkek megnemésítése. S ép ezért azt tartom, hogy erre a pályára csak olyanok menjenek, a kiket rá az Ur tehetségök által kijelölt. Mert a pap van a népre legnagyobb befolyással. S ha ez a befolyás jó, akkor áldás, de ha rossz, akkor átok. És én neked, a ki előtt nincsen titkom, kimondom, hogy erőt érzek magamban erre a nagy föladatra. Nincs nagyobb öröm előttem, mint másokat, a népet boldoggá tenni. Ugy hiszem hazámért is e pályán tehetek legtöbbet. Mert a nép egytörödékét a földi boldogság, a megelégedettség és kultúra utjára vezetni, ez a legtöbb, a mit egy férfi a mi osztályunkból megtehet.

— Te Árpád, odavaló is vagy a papi pályára. A te lángoló ideálmusod ott fog leginkább érvényesülni. Én is gondolkodtam a pályámon és egy hasonlóan ideális pályát választottam, a mely pedig a legideálisabb: a mérnök. A modern kultúra minden vívmánya a technikához fűződik. A haladás terén elől a technika van, az készíti elő az utját a boldogulásnak. Micsoda érzés lehet az, valami nagy találmánnyal megajándékozni az emberiséget. Egy Stephenson, egy Edison alakja lebeg előttem, a mikor erre realizmusában is ideális pályára határozom magam.

— Jól van barátom. Elvégre a mű, a me-

lyet végrehajtunk, lehet akármilyen. Fő az, hogy véghezvitessék, legyen az találmány, legyen egy művész örök alkotása vagy akár az iparos becsületes munkája — mindegy. Csak hajlamaink és semmi egyéb érdek szavát kell figyelembe vennünk a pályaválasztáskor, mert a mű csak úgy lehet áldásos, ha kedvvel üzzük. Légy te mérnök Tituszom, én meg pap leszek. Te is boldogítod a népet, én is. Te nyujtod neki a pozitív, reális boldogulást a földön, én meg a szellemét irányítom, hogy a lét legfontosabb kelléke: a romlatlan erkölcs megmaradjon benne, egy ideávilágot fogok szemé elé tárni, a mely örökké derűsen, munkára készen tartja: önlelkének egyre gazdagodó világát. Az ember is két részből áll, a haladásnak is kettős irányban kell folynia. Nagy ott a baj, a hol a kultúra egyoldalú, a hol a legmagasabb kényelem mellett a visszamaradt művészet vagy tudomány van, avagy mindezek mellől az erkölcs hiányzik. Mérnök és pap fogjanak kezét és együtt vezessék a nemzetet, akkor nem lesznek kimerült népek, önmérgekben megromlott bomló birodalmak.

A délután hevét fölváltotta az est hűvös szellője. A nap izzva tünt el a hegyek mögött. A két fiu elment odáig, a hol utjaik elváltak.

— Tituszom jó nyaralást. Gyűjts erőt a jövő esztendőre. Én is holnap utazom Zánkára. Szép két hónap vár plébánosatyám társaságában a gyönyörű Balaton mellett. Kívánom, hogy te is oly jól töltsd a szünetet, a mint én fogom tölteni.

— Engem szerető családi kör vár Szuszányban Árpádom és azért mégis oly furesza az érzés, amellyel karjaikba indulok. Ok tiszta oláhok, én meg már félig magyar vagyok. Hogyisne, amikor életemet, boldog életet élek közöttük. És mikor barátom, a szó legideálisabb értelmében szinmagyar. De azért remélem, jól fogom tölteni a nyarat. Szervusz édes Árpádom, a viziontlátásra.

— Szervusz Tituszom, jó pihenőt!

* * *

Potorán Milost egyszerű házában könyvtára mellett ülve találjuk, a mint nagy érdeklődéssel olvas egy levelet:

Mélyen tisztelt Potorán ur!

Mióta egyrészt az ön fiával, másrészt közvetve önnel is közelebbi érintkezésbe jutottam, mindinkább észreveszem, hogy ön hatalmas szellemi kincset hord magában. Ön uram, bármennyire ég is most önben a nemzetiségi fajszereget lángja, nem tartozik azon fanatikusok közé, a kik csupán állati, őrzőgő rajongással vezetik a föllovalt népet előre — avagy hátra.

S minél inkább megbizonyosodtam az ön zsenijéről, annál inkább megérelelődött bennem az elhatározás, hogy önnel — ha nincs ellene kifogása — levelezést folytatok. Célunk legyen egymásnak a magyarországi nemzetiségi problémákról való nézeteink kicserélése és azt hiszem ebből mindketten fogunk tanulni.

Az egyén természetébe van oltva a vágy mindig fölfelé haladni, mindig magasabb fokra hágni. Ebből a vágyból vezethető le az egész kulturtörténelem. A népek is, mint az egyének, folyton fölfelé törnek. Szörnyű verseny fejlődik ki közöttük, a mely ezrével követeli áldozatait. De a rohanás hevében a nemzetek gyakran elfelejtnek valamit és egyszerre csak azon vesznek észre magokat, hogy nem föl, hanem lefelé buknak. A szárnyukat veszítették el: a tiszta erkölcsöt, az ős erejüket. A mely nemzet például csakis azért halad előre, csak az a törekvése, hogy jogos ura igáját lerázza, az nem messze jut, mert miután ez a cél, az uralom megdöntésével elesik, ismét visszadől előbbi lethargiájába. Mikor az idő elérkezik, hogy vagy az ur hanyatlása, vagy az uralma alatt álló nép túlhaladása miatt az önálló erősebb államot alapíthat, ugyis bekövetkezik a szakadás erőltetés nélkül, ha meg e föltételek hiányzanak, akkor a szakadás erőszakos, tehát erkölestelen. Az erkölestelen szakadás pedig — mint tudjuk — nem áldás, hanem átok.

Ezt a teoriát két párhuzamos esetre akarom alkalmazni Ausztria-Magyarország és a magyar meg oláh nép viszonyára.

Ön könnyen megért engem. A magyar nép jelenleg Ausztriára van utalva, csakis vele alkothat számottevő birodalmat, addig tehát, a

míg vagy Ausztria nem hanyatlik, vagy Magyarország tul nem szárnyalja, a szeparisztikus törekvéseknek létjoga nincs. S a míg az oláhság a józan kultúra terén tul nem szárnyalja a magyarságot, addig csak vele együtt állhat meg a nemzetek harcában.

A levelét nagy érdeklődéssel várom és maradok — engedje meg, hogy a lelkirokonság jogán így szólítsam — barátja:

Dr. Zimonyi Dávid.

Látszerészeti cikkek

legjutányosabb áron beszerezhetők

STEHLINSZKY SAMUNÉ

órá- és ékszerüzletében

Rimaszombat Erzsébet-tér 5.

Hirdetmény.

189. sz. — **Feled** községnek telekkönyvi urbéri legelő egy részének egyenkénti felosztása következtében az 1886. XXIX. t.-cz., az 1889. XXXVIII. t.-cz. és az 1891. XVI. t.-cz. értelmében elkészítettén és a nyilvánosságnak átadatván, ez azzal a felszólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cz. 15. és 17. §-ai alapján, ideértve e §-ok az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §-a a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. XXXVIII. t.-cz. 7. §. és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §-a b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket, azok pedig, a kik valamely tehertétel átvitelének az 1886. XXIX. t.-cz. 22. §-a, illetve az 1889. XXXVIII. t.-cz. 15. §-a alapján való mellőzését megtámadni kívánják, e végből keresetüket 6 hónap alatt, vagyis az **1913. évi november hó 10-ik napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, a kik az 1886. XXIX. t.-cz. 16. és 18. §-ainak eseteiben, ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit és a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis **1913. évi november hó 10-ik napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, a kik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül a telekkönyv tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait bármily irányban sértve vélik, ideértve azokat is, a kik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-cz. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis **1913. évi november hó 10-ik napjáig** bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után a telekjegyzőkönyvek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a telekjegyzőkönyvek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak vagy ilyeneket pótlóan benyujtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Kelt Feleden, 1913. évi április hó 17-én.

A feledi kir. járásbíróság mint tkvi hatóság
1-3 **Schmáll** sk., kir. járásbíró.

Szerkesztői üzenetek.

L. S. Mult szombat délután kaptuk s így már nem adhattuk ki a tudósítást. Minthogy aktualitását is elvesztette, csak röviden emlékszünk meg róla.

Sz. I. A küldöttet köszönettel vettük. Ennek is és a régebben beküldöttnek is sorját ejtjük.

„Kaján”. B zony az még mindig csak próza, kissé verses formában; a rímei is gyöngék.

Aliquo. Az eleje elég jól indul, de a vége ellaposodik. Lehet, hogy későbbben közöljük, de inkább próbáljon jobbat írni.

Eladó szalón-butor.

Egy barock-stilű, szép zöld selyem szalón-butor — a legjobb állapotban — mely két fotel, két szék, két puff, egy kanapé és egy asztalból áll, mérsékelt áron — hely szüke miatt — eladó. — **CZIM:** megtudható e lap kiadóhivatalában. 4—*

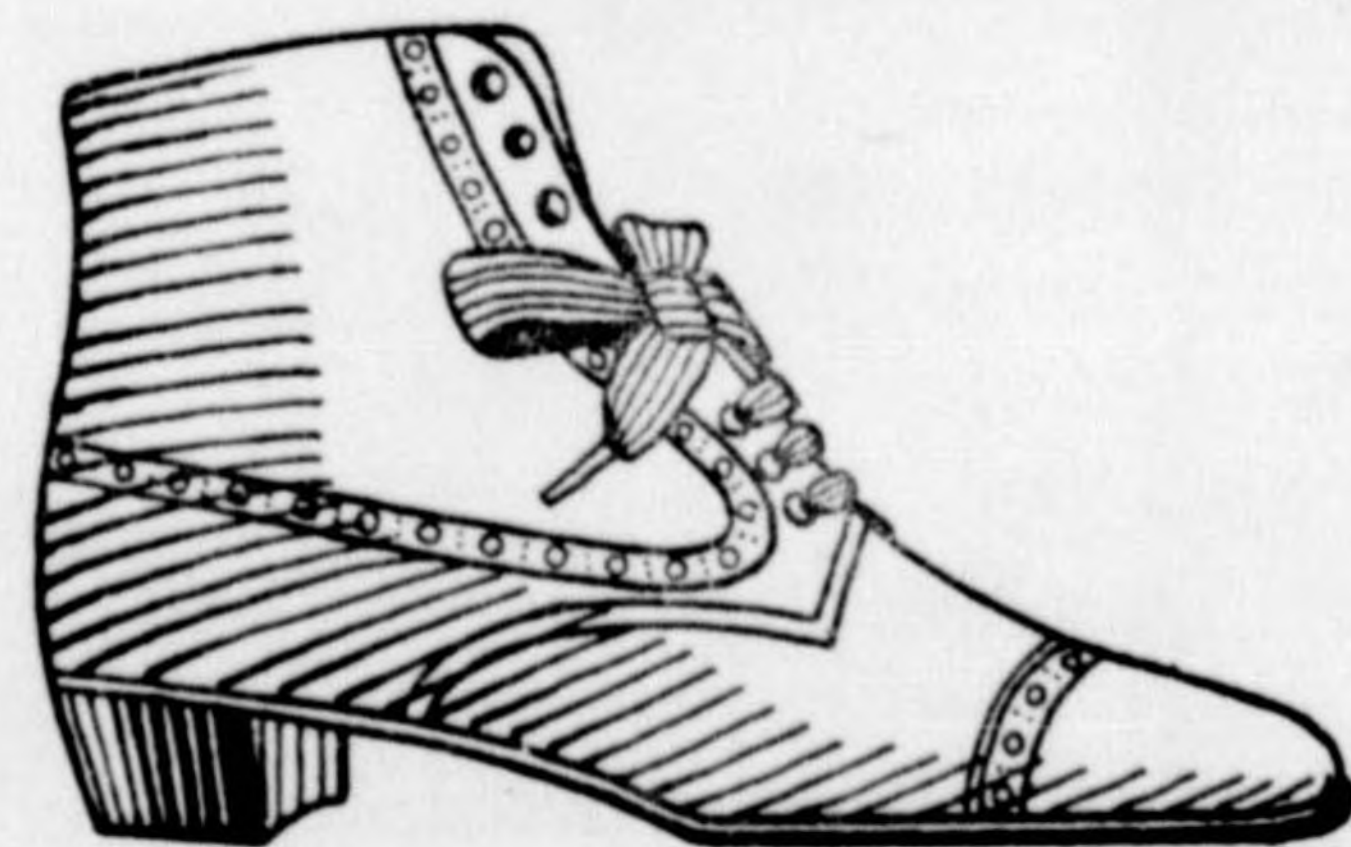

Divatos, finom czipők

kizárólag

KOVÁCS ZSIGMOND-féle
czipőárúházban.

Rimaszombat, Deák Ferencz-utca 8.

Eladó kútfelszerelés.

Egy kevésbé használt, szívó-és nyomószervezettel ellátott

kútfelszerelés

kertöntözésre és vízvezetékberendezéséhez is alkalmas, jutányos áron azonnal eladó.

Czim: megtudható a kiadóhivatalban.

Kiadó üzlethelyiség

A város legforgalmasabb helyén, a főter közelében, **II. Rákóczi Ferencz u. 10. szám** alatt levő teljesen újonnan épült sarok emeletes épületben egy üzlethelyiség raktárral együtt azonnal kiadó.

Értekezhetni lehet: 16—*

LIPTHAY LASZLÓ tulajdonossal.

Árverési hirdetés.

A Rimaszombati Takarékpénztárban az 1913. évi ápr. 30-ig ki nem váltott s meg nem hosszabbított arany-, ezüstnemű s értékpapirokból álló kézi zálogtárgyak folyó évi **május hó 8-ikán délután 2 órakor** a kiküldött hatósági biztos jelenlétében fognak az intézet helyiségében nyilvános árverés útján eladatni.

Rimaszombat, 1913. április 19.

Az igazgatóság.

Hirdetés.

749. sz. — A nmélt. m. kir. keresk. Miniszter ur f. évi 20689/III—1. sz. a. kelt leiratával elrendelte, hogy a Miskolc—füleki vasutvonalon Feled község telekkönyvbéli ingatlanoknak a bemutatott tervek szerint szükséges kibővítése kisajátítási eljárás mellett foganatba vétessék, midőn köztudomásra hozom, hogy ezen az 1881. évi XLI. t.-c. 33. és következő §§-ain alapuló eljárás vezetésére a vm. közg. bizottság 749—1913. sz. határozatával én alulirott bizattam meg, a vezetésem alá helyezett bizottság eljárását Feled község közházánál folyó évi **május hó 6-ikán** délelőtt 9 órakor kezdi meg.

Felhívom továbbá figyelmét a közönségnek arra, miszerint a kiküldött bizottság a kisajátítási törvény 34. § a értelmében a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg fog határozni, ha az érdekeltek közül a tárgyaláson senki meg nem jelenik.

Felhívom az érdekeltség összes tagjait, hogy a kitűzött tárgyalási helyen és időben megjelenni és a tárgyaláson részt venni saját érdekében álló feladatának ismerje.

Rimaszombat, 1913. április 14.

Lukács, alispán

2—3 mint a kiküldött bizottság elnöke.

Kiadó lakás.

Az Erzsébet-tér 16-ik szám alatt lévő emeleti uri lakás **május hó elsejére**

illetve **azonnal is kiadó.** — Felvilágosítást lehet kapni ugyanott a tulajdonos:

KOHN ADOLF fűszerkereskedőnél.

Elhelyező és közvetítők.

Szállodai, kávéházi, vendéglői személyzetet és mindentéle foglalkozásu **férfi- és női cselédet** elhelyez és közvetít

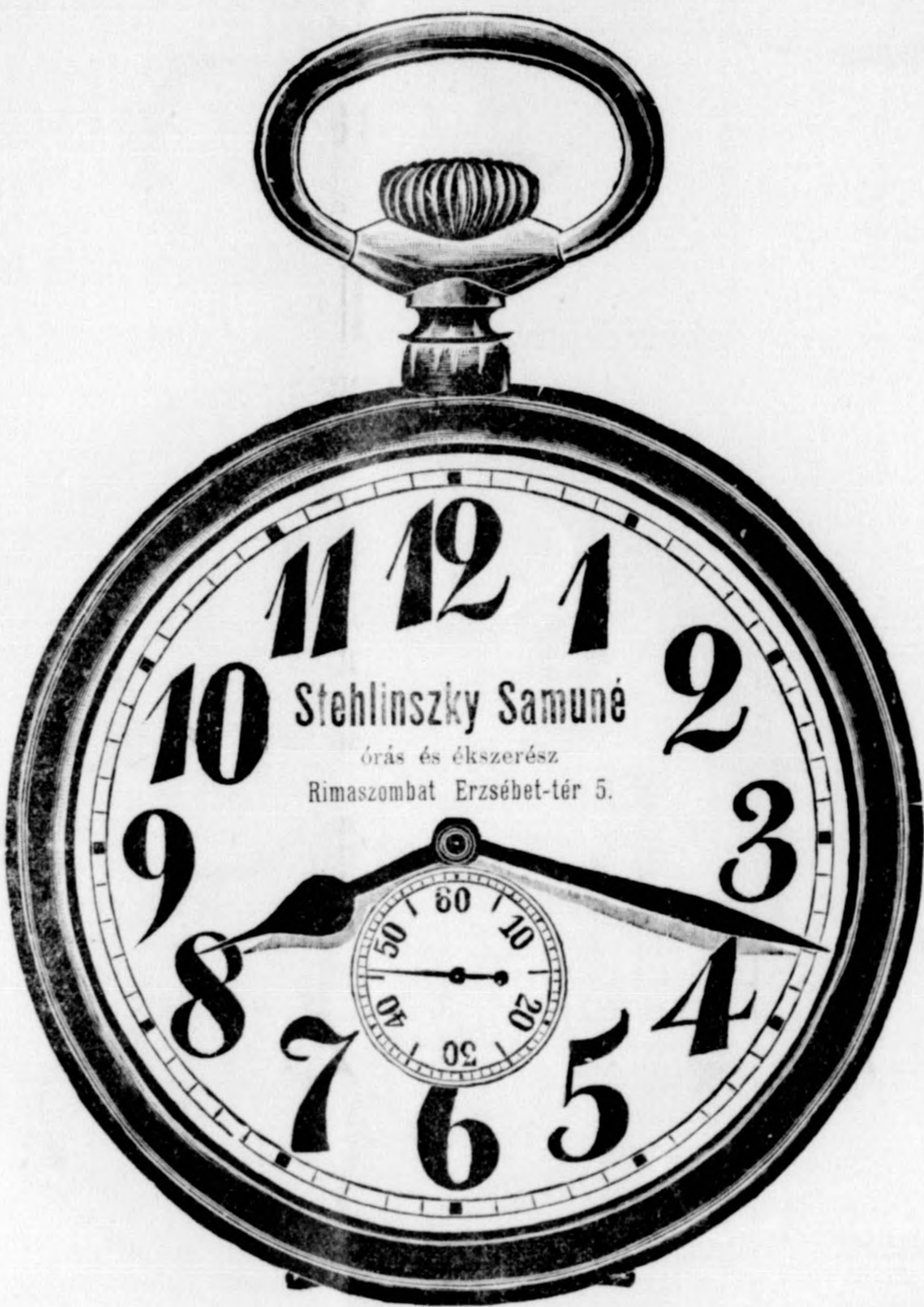
Venczel és Stanga.

Rimaszombat, Koháry-utca 7. sz.

Eladó orgona.

A putnoki r. kath. templomban levő kéttestű; nyolcz fő- és négy mellékváltozatu orgona jutányos áron és kedvező fizetési feltételek mellett azonnal eladó.

Az eladás ügyében a **putnoki r. k. plebánia hivatal** készséggel nyújt felvilágosítást. 1—2

Kiadó lakások.

A Fehér kereszt-egyesület tulajdonát képező régi gimnázium második emeletén két tágas lakás, szép kiáltással **május hó 1-től kiadó.**
Felvilágosítást nyújt ugyanott **Takács Ferenc** cipész.

Tanulóul.

egy 13—14 éves fiu — ki magyarul helyesen írni és kifogástalanul olvasni tud, **nyomdásztanulóul**; továbbá egy másik 13—14 éves fiu — ki írni és olvasni tud — **könyvkötő-tanulóul** felfogadtatik **id. Rábely Miklós és Fia** rimaszombati könyvnyomdájába és könyvkötészetébe.

Fényképező cikkek,

olcsó

szivarka hüvelyek

kaphatók:

Ifj. Rábely Miklós

könyvkereskedésében

Rimaszombat, Deák Ferencz-u. 20.

Eladó.

Egy a legjobb állapotban levő használt de teljesen kijavított **négy lóerejű**

cséplőgép-garnitúra

minden hozzátartozó kellék- és számmokkal **minden elfogadható áron eladó.** — **HOL?** megtudható e lap kiadóhivatalában. 13—*

Hirdetéseket

mérsékelt áron

e lap részére

elfogad

a kiadóhivatal

Tompa-utca 10. és

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedő

Deák Ferencz-u. 20. sz.